

Mantelzorg in tijden van corona

Brussel, 6 juli 2020

**steunpunt
mantelzorg**

1. Steunpunt Mantelzorg

= vereniging voor mantelzorgers en gebruikers (erkenning via woonzorgdecreet)

- Mantelzorgers informeren
- Mantelzorgers verbinden en versterken
- Sensibiliseren van het brede publiek en professionele zorgsector
- Erkennen en waarderen
- Belangenbehartiging

2. Wat is mantelzorg?

- Zorgen voor een dierbare met een ziekte, (chronische) aandoening, handicap, psychische kwetsbaarheid of andere zorgbehoefte
- Een affectieve band: partner, kind, ouder, familie, vriend of buur
- Op geregelde basis
- Niet als beroep
- Geen vrijwilligerswerk
- Elke zorgsituatie is anders: dé mantelzorger bestaat niet

Mantelzorger, de onzichtbare zorgverlener

- Cruciale rol in onze zorg
- Doen het werk van 121 000 VTE in professionele zorg
- Tandem mantelzorg en thuiszorg = 71 000 plaatsen in woonzorgcentra
- En tegelijk... onzichtbaar

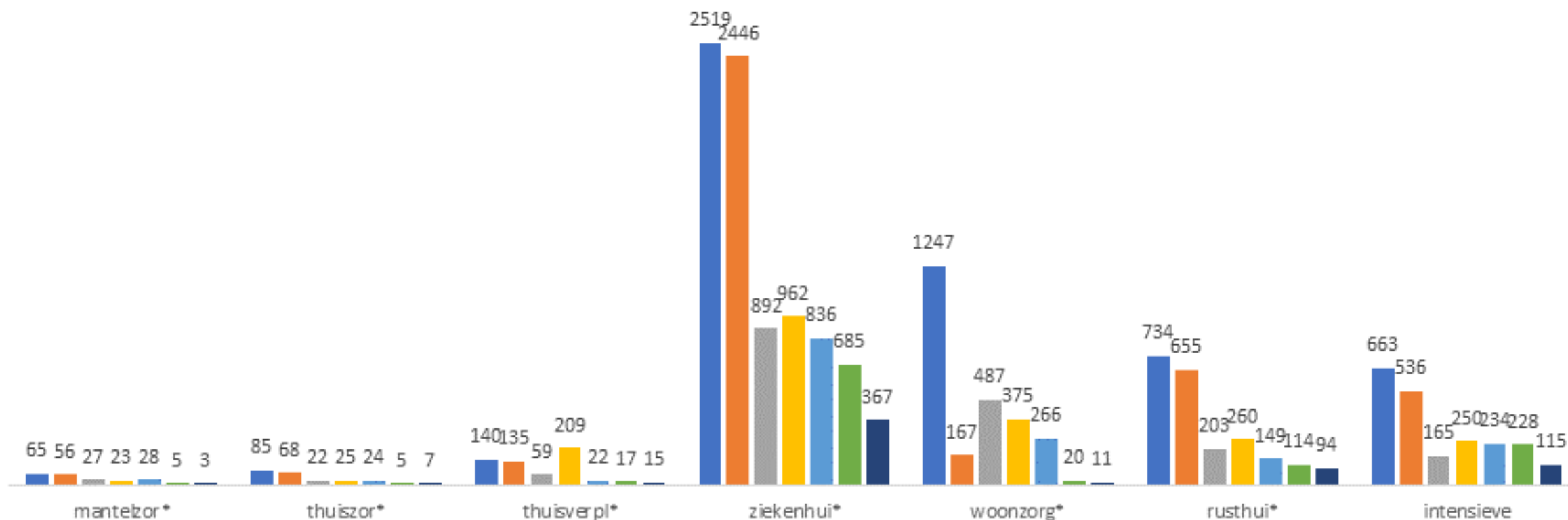

steunpunt
mantelzorg

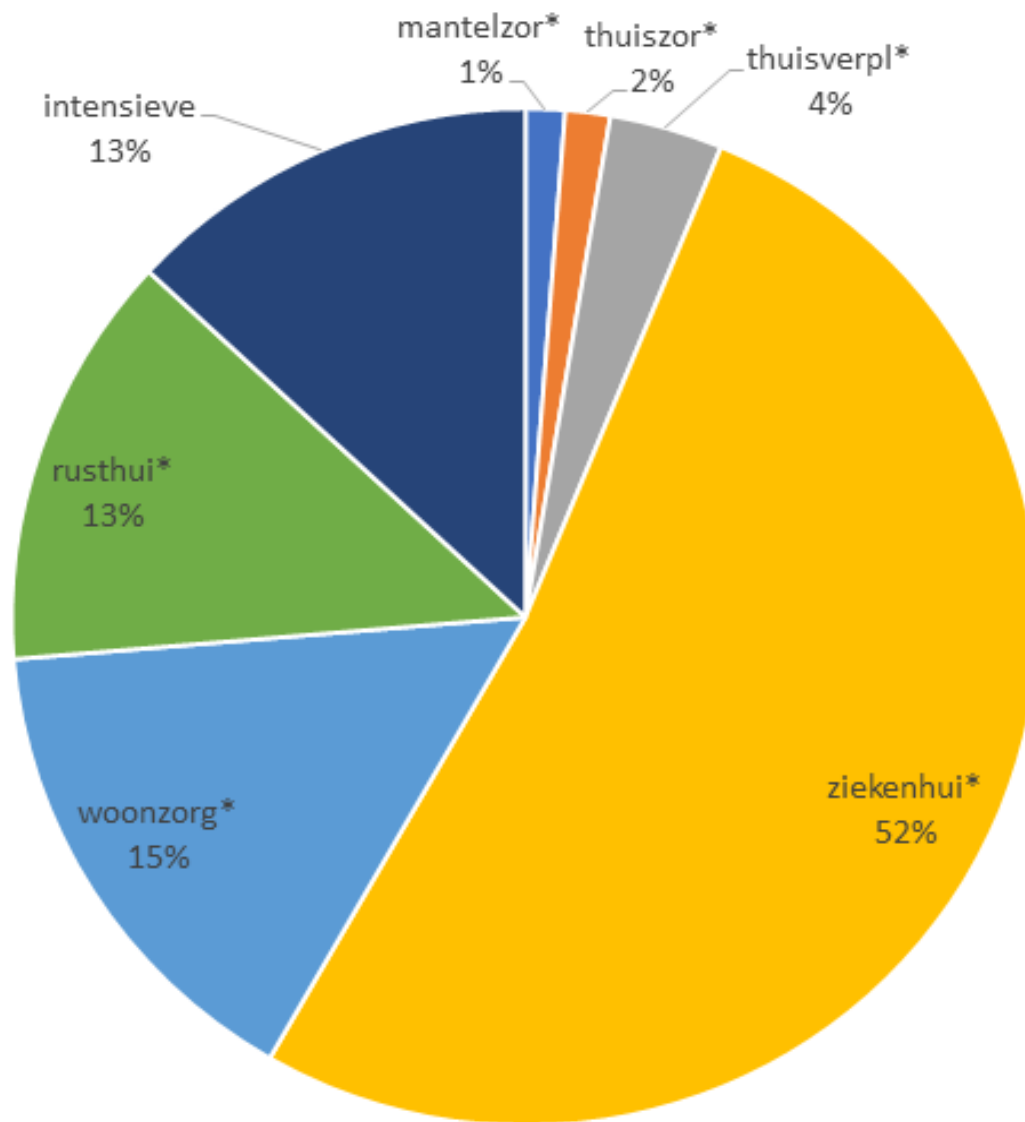
Media-aandacht voor mantelzorg

Gepubliceerde artikels per term tussen 13/03/2020 en 13/06/2020 en per krant

■ Het Laatste Nieuws ■ Het Nieuwsblad ■ De Gazet van Antwerpen ■ Het Belang van Limburg ■ De Standaard ■ De Morgen ■ De Tijd

Gepubliceerde artikels per term tussen 13/03/2020 en 13/06/2020 tov totaal

3. Impact COVID19-crisis

Onderzoek beleving mantelzorgers tijdens crisis

- Initiatiefnemers:
  - HOGENT: Dr. Benedicte De Koker, Dr. Deborah Lambotte, Dr. Nico De Witte
  - Steunpunt Mantelzorg: Naomi De Bruyne en Sarah Pardon
- Online bevraging bij mantelzorgers tussen 11-30 mei 2020
- Verspreiding via organisaties, sociale media, websites...
- 656 mantelzorgers namen deel
- Niet enkel mantelzorgers van ouderen

Profiel deelnemers onderzoek

- 84% vrouwen, 16% mannen
- Tussen 20 en 86 jaar, gemiddeld 57 jaar
- 7 op 10 deelnemers jonger dan 65 jaar heeft betaald werk
- In vgl. met algemene populatie mantelzorgers in Vlaanderen: vaker vrouw, minder personen jonger dan 45 jaar, iets hoger opgeleid
- 14% verleent zorg in residentiële setting, 86% in thuissituatie

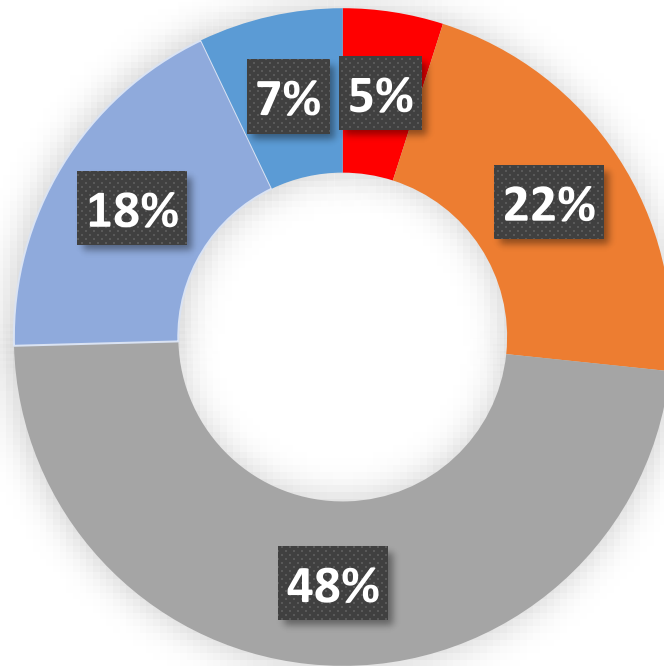

Ervaren belasting

- 2 op 3 mantelzorgers ervaart zorg als zwaarder dan voor coronacrisis, 8% als minder zwaar
- Hogere ervaren belasting:
  - Huishouden delen met zorgvrager
  - Zorg voor kind, gevolgd door zorg voor partner
  - Toename in takenpakket
  - Onvoldoende emotionele/praktische steun uit directe omgeving
  - Onvoldoende professionele hulp
  - Moeilijker rondkomen met inkomen

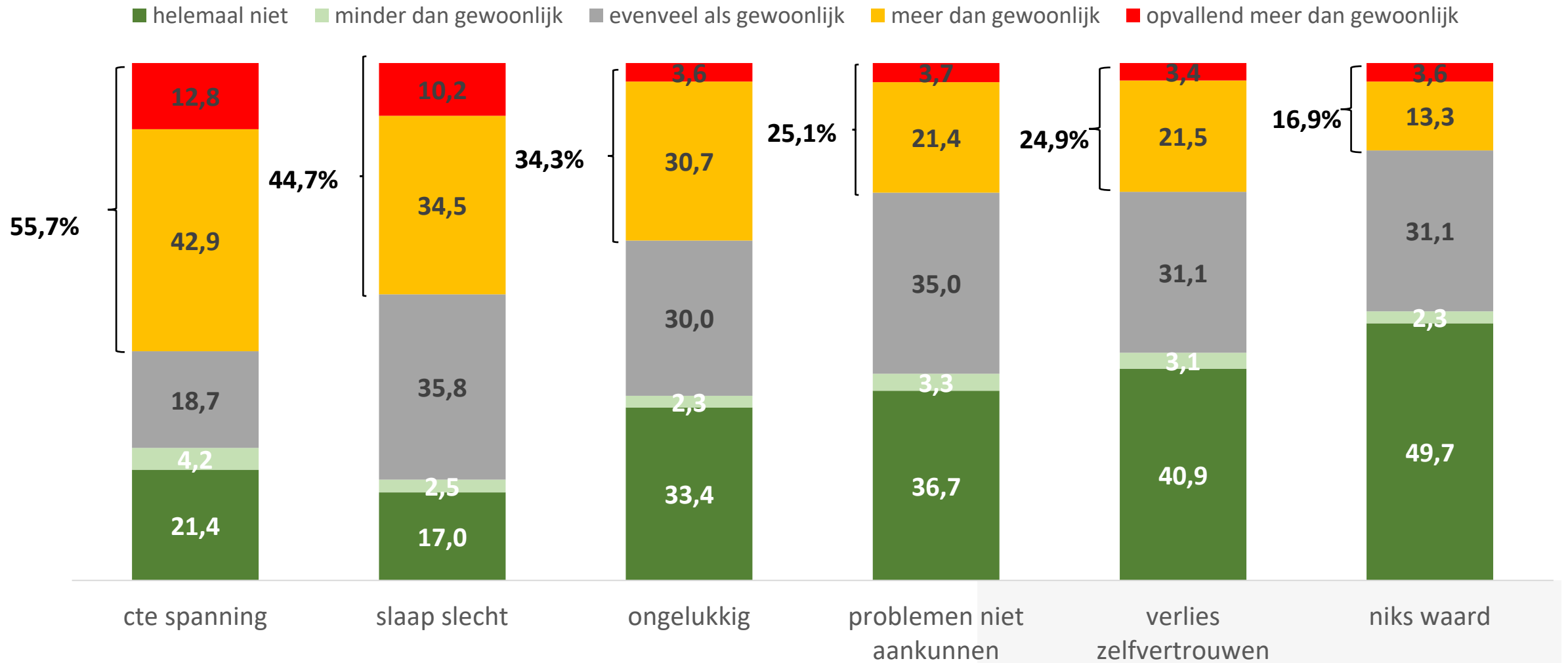
Volhoudperspectief

In hoeverre denkt u de zorg komende maand aan te kunnen?

- Zeer moeilijk
- Eerder moeilijk
- Noch moeilijk, noch gemakkelijk
- Eerder gemakkelijk

Psychische kwetsbaarheid*

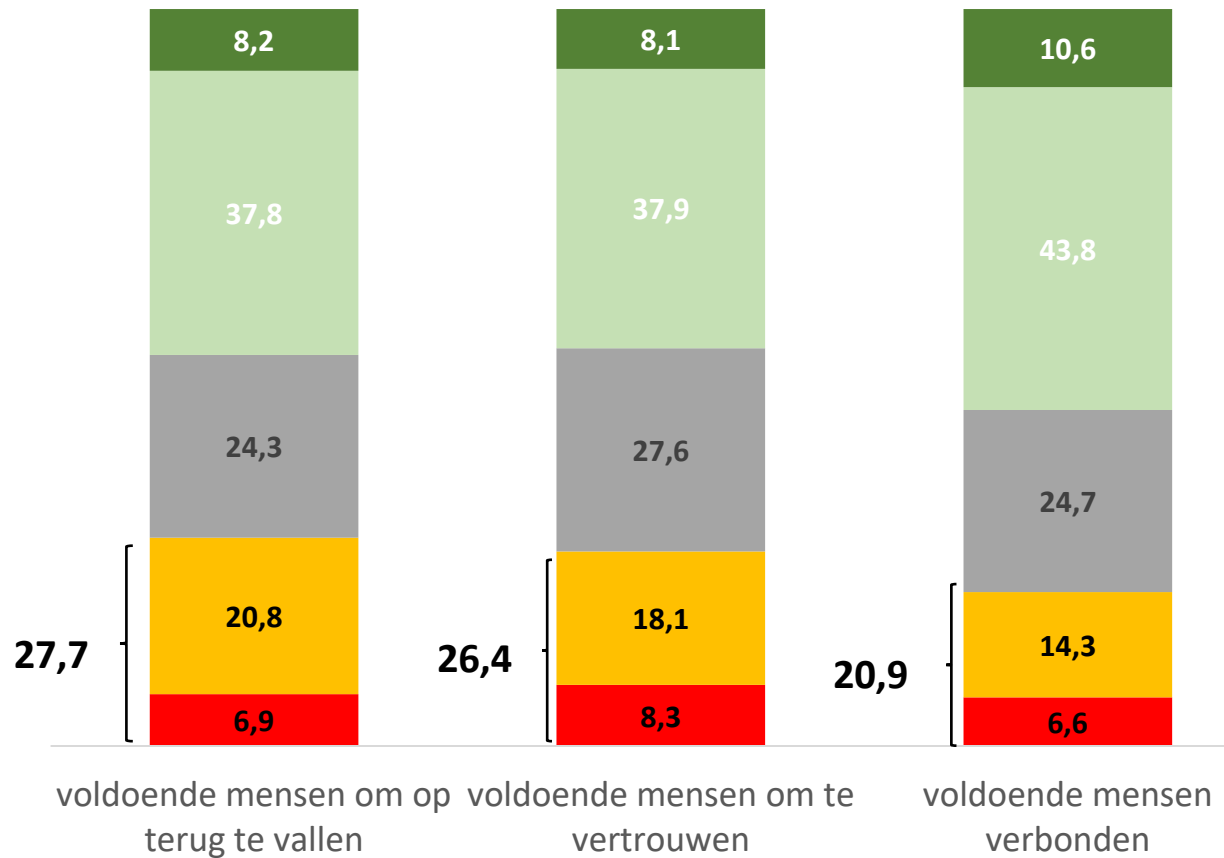

* Module uit Belgian Ageing Studies-validiteit in deze dataset: Factoranalyse: 67,2% verklaarde variatie in 1 component, Cronbach's α :,9

Eenzaamheid*

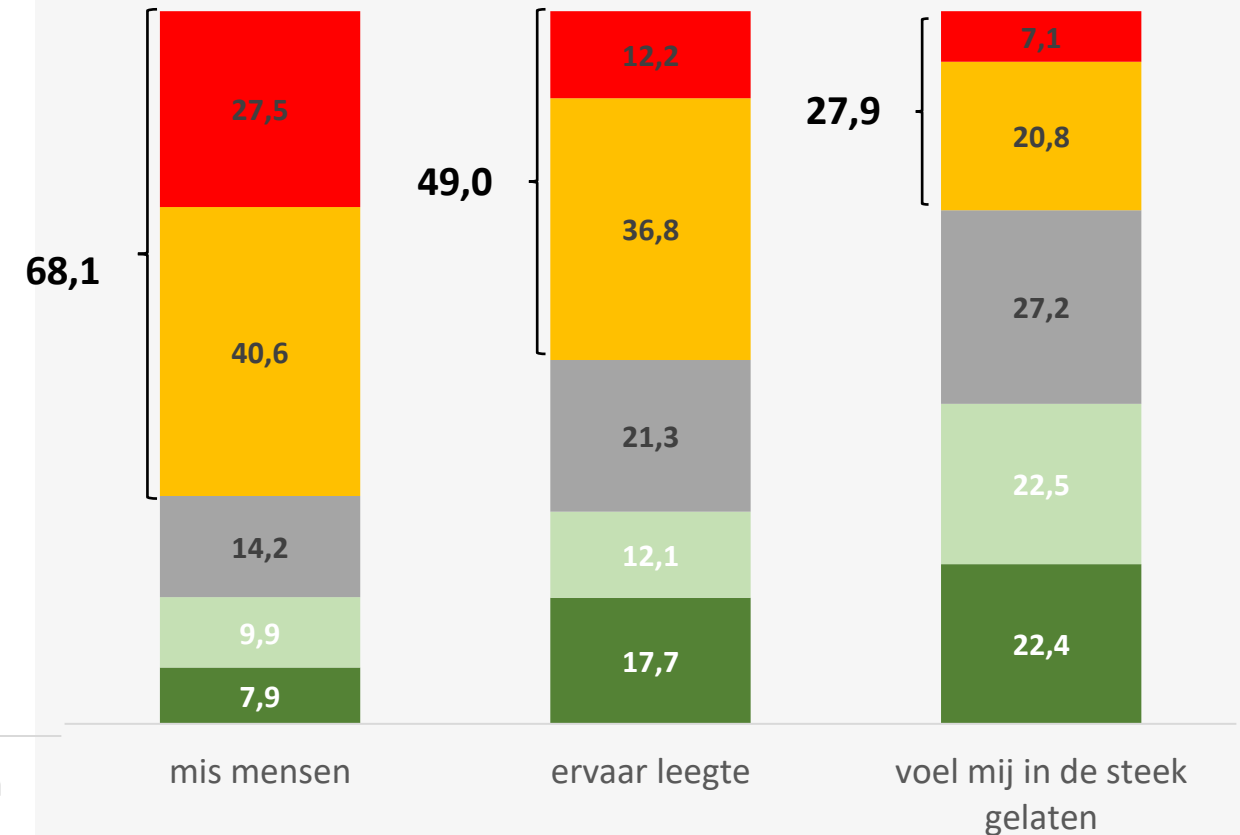
Sociale eenzaamheid (%)

■ helemaal oneens ■ oneens ■ noch oneens/noch eens ■ mee eens ■ helemaal mee eens

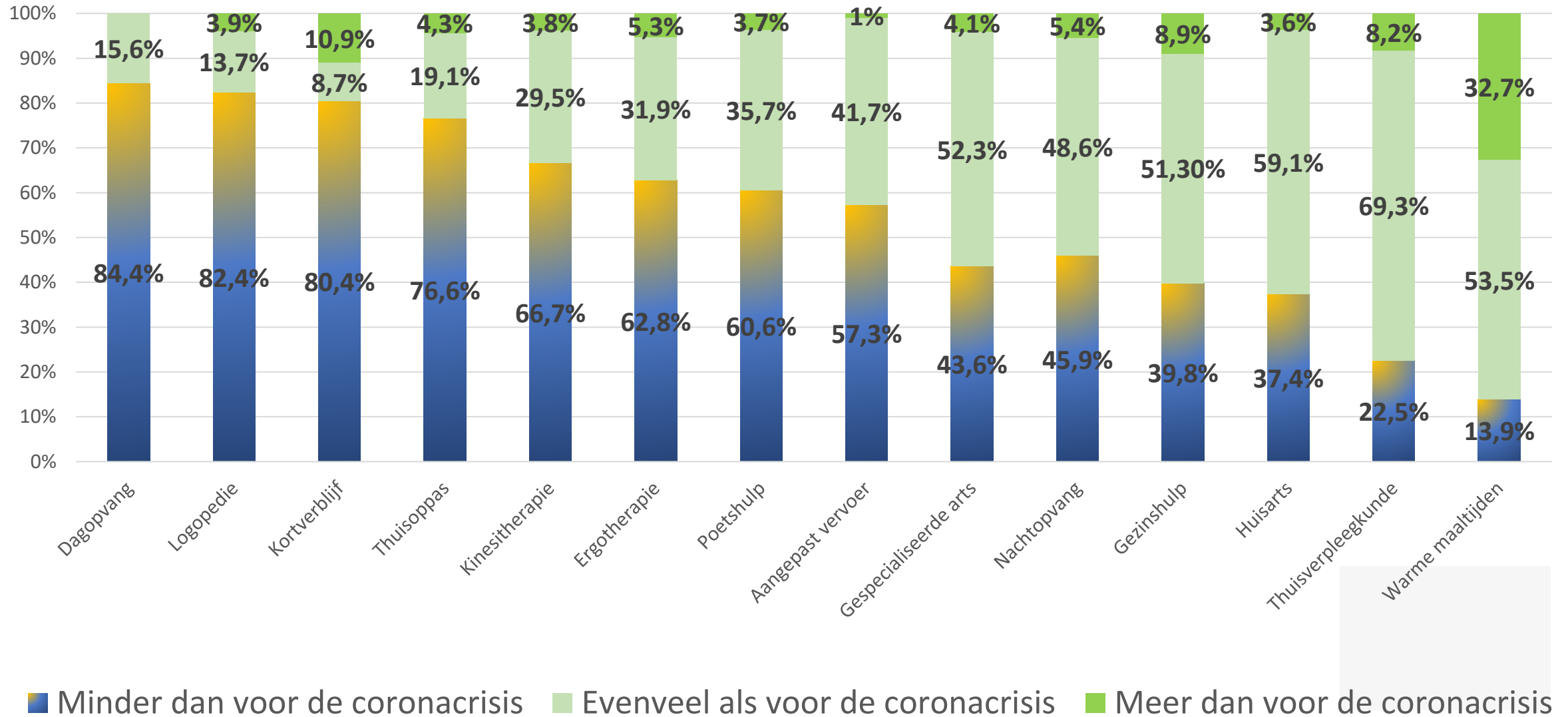
Emotionele eenzaamheid (%)

■ helemaal oneens ■ oneens ■ noch oneens/noch eens ■ mee eens ■ helemaal mee eens

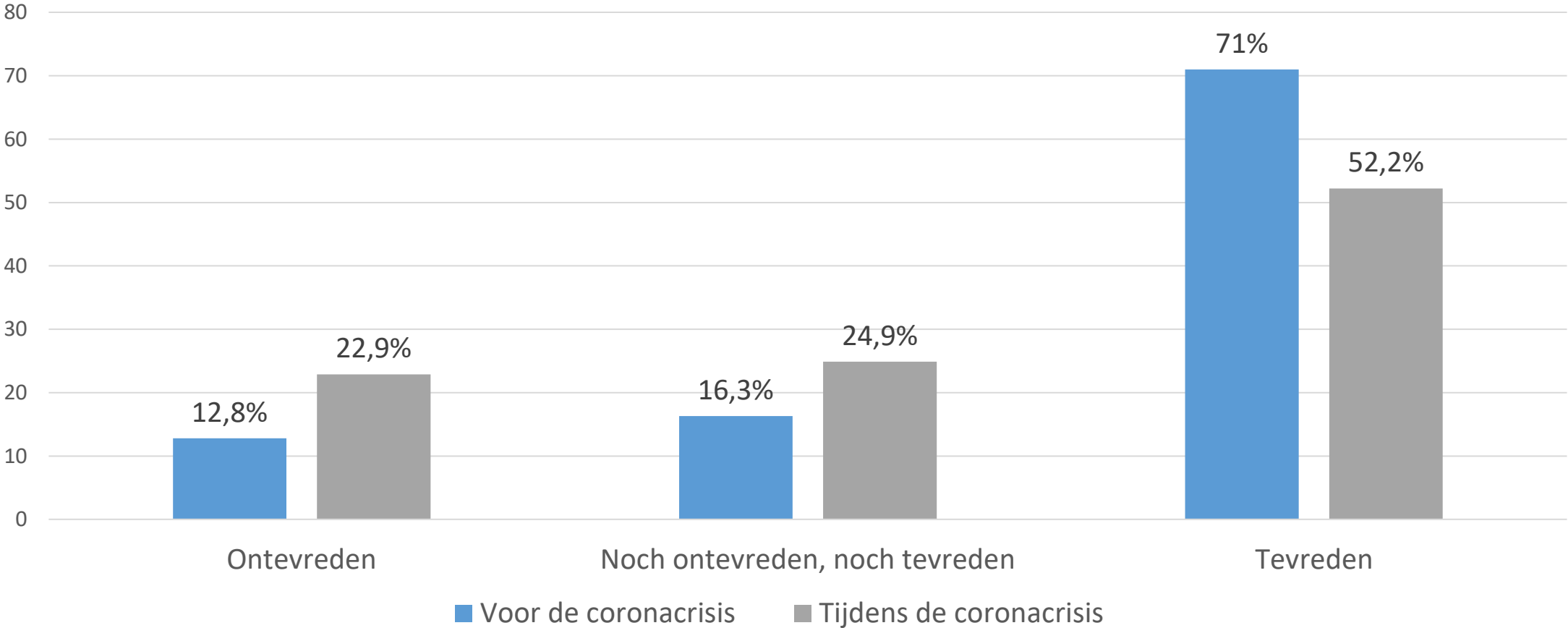

* Module uit Belgian Ageing Studies-validiteit in deze dataset: Factoranalyse: 77,7% verklaarde variatie in 2 componenten, Cronbach's α = soc: ,872 emo: ,665

Aanwezigheid professionele zorg

Tevredenheid over professionele zorg

Ondersteuning van eigen omgeving

- Sterke vermindering steun en hulp tijdens lock-down: mensen plooiden zich terug op kleine bubbel (zoals aangeraden)
- Respectievelijk 25% en 32% ervaart onvoldoende emotionele en praktische steun uit eigen omgeving
- Bij kleine groep werd meer hulp gemobiliseerd

Combinatie zorg-werk-ontspanning

- 1 op 4 mantelzorgers mét betaald werk: ervaart combinatie zorg en werk als slecht
- 17 % mantelzorgers met betaald werk: heeft verlof nodig om zorg te kunnen geven tijdens corona
- 42% mantelzorgers ervaart combinatie zorg en ontspanningsactiviteiten als slecht
- Nu de versoepelingen zijn ingezet, gaat dat opnieuw gepaard met combinatiestress

Gebrek aan informatie op maat

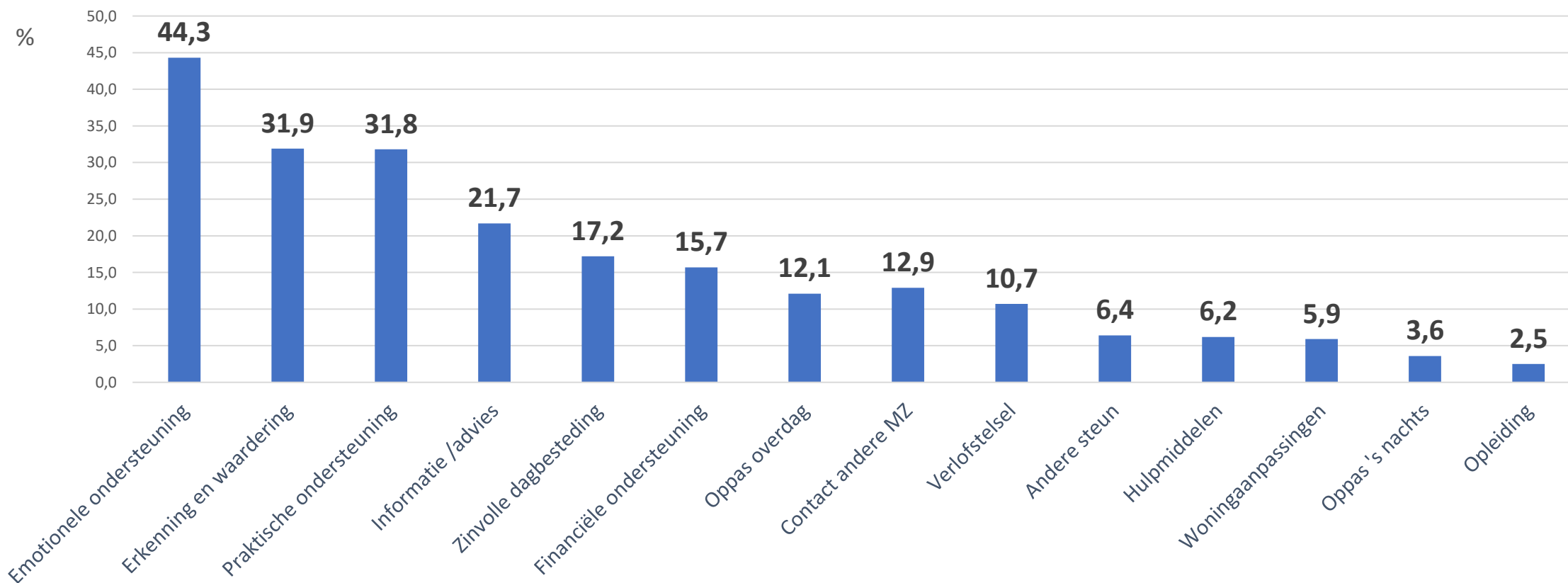
- Niet op maat: richtlijnen voor mantelzorgers hielden geen rekening met de praktische realiteit van mantelzorgers.
- Niet laagdrempelig
- Onduidelijk, bijvoorbeeld het attestendebacle

Gebrek aan beschermingsmateriaal

- In de woonzorgcentra en de thuiszorg, maar ook voor mantelzorgers
- Boodschap: jullie zijn geen prioriteit en jullie zijn geen échte zorgverleners

4. Aanbevelingen

Gewenste ondersteuning

Voorgestelde maatregelen

1. Inzetten op een breed netwerk van formele en informele ondersteuning (binnen een veilig kader)
2. Mantelzorgers zijn echte zorgverleners: beschermend materiaal is nodig. Net zoals het ondersteunen en stimuleren van dialoog tussen professionele zorgverlener(s), mantelzorg(s) en de zorgvrager (het triadisch werken)
3. Psychosociale hulpverlening voor mantelzorgers, naar analogie met de professionele zorgverleners
4. Informatie op maat, laagdrempelig en duidelijk

Voorgestelde maatregelen

5. Erkenning en waardering van mantelzorgers in de beeldvorming over zorg (niet alleen op Dag van de Mantelzorg)
6. Flexibiliteit voor werknemers om zorg en werk te combineren: verlofstelsels, thuiswerk, glijdende uren...
7. Evaluatie van premies en tegemoetkomingen van mantelzorgers: komen ze tegemoet aan de noden van àlle mantelzorgers?
8. Vlaams Mantelzorgplan 2.0: wendbaar en flexibel maken om crisissen de baas te kunnen, met structurele middelen en accountability van alle stakeholders

VRAGEN?

Steunpunt Mantelzorg

Sint-Jansstraat 30

1000 Brussel

www.steunpuntmantelzorg.be

www.facebook.com/steunpuntmantelzorg.be

info@steunpuntmantelzorg.be